

ՄԵՀՐԻ

I

- Սիրելի Մեհրի, չէ՛, ամեն երկրում
 Մարդիկ այսպիսի նեղություն չեն կրում,
 Այս ի՞նչ երկիր է. տեր չըկա կարգին,
 Ամեն ավազակ տեր է մեր գլխին...
- 5 Դողալով մնում է մարդ ամեն վայրկյան,
 Թե ահա իսկույն, ուր որ են, կըգան,
 Կնոջս տանից կառնեն-կըտանեն,
 Որդիս կըխլեն կամ ինձ կըսպանեն...
- Հալալ հաց չունենք թուրքիցն անկշտում,
 10 Դառն աշխատում ենք ու դատարկ նստում,
 Գետինը ձգած սերմը չենք վերցնում...
- Այս ընչի՞ կյանք է, դե՛ քեզ եմ հարցնում:
 — Ես գիտեմ, Մհե, ինձ ու՛ր ես ասում,
 Այսպես է, հոգիս, դուն ի՞նչ ես ուզում...
- 15 — Մեզանից հեռու, ասում են, որ մի
 Աշխարհք կա, Մեհրի, բարեկարգ ու լի.
 Այնտեղ չէ իշխում գազանի կիրքը,
 Այնտեղ չէ հարգվում կեղծավոր դիրքը,
 Եվ մարդիկ այնտեղ իրար հետ սիրով
- 20 Ապրում են հանգիստ, թուրքից ապահով.
 Իսկ փողըն այնտեղ հողի պես լի է,
 Ես էլ կըգնամ, շատ կարելի է...
 — Օ՛, այս ցավերիցն ես դուն հեռանում,

- Ապա ես, Մհե, ինձ ի՞նչ ես անում...
- 25 — Քեզ... քեզ կըհանձնեմ Տիրոջ խնամքին,
Իսկ ես հնազանդ նրա սուրբ կամքին,
Կըզնամ, հոգիս, աշխատանք կանեմ,
Գուցե շուտով գամ ու քեզ էլ տանեմ...
- Այստեղ աշխատիր, մի՛ գնալ, Մհե,
- 30 Ինձնից հեռանալ չեմ թողուլ, չէ՛, չէ՛,
Հավ է միասին մեր ցավը քաշենք,
Քան իրար կարոտ, սիրտներս մաշենք...
- Սիրելի Մեհրի, ինձ հետ հավասար
Դուն քարշ ես եկել, ընկել քարեքար,
- 35 Միշտ պակաս օրով, կիսակուշտ փորով,
Շատ անգամ տկլոր, բոբիկ ոտներով:
Ի՞նչ ենք աշխատել, ցո՛ւյց տուր ինձ, հոգիս,
Ի՞նչ, ի՞նչ ես տեսնում տանս կամ հագիս,
Բայց ուրիշ բան է, թե այնտեղ գնամ,
- 40 Տես ինչպես պիտի շուտ հարստանամ:
— Այն հարստությունն ես ի՞նչ եմ անում
Ա՛խ, Մհե, Մհե, դուն չես իմանում,
Ինչ է ինձ տանջում, թե որ իմանաս...
- Այն օտար երկրում որ հիվանդանաս,
45 Գոնե, ո՞վ պիտի քեզ սառը ջուր տա,
Պատուածդ կարի, կեղտդ լվանա...
- Ազիզ օր կըզա, դուն անտուն, մենակ,
Կուչ կըզաս սրա-նրա պատի տակ...
- Լցվեց, հեկեկաց Մեհրին դառնագին.
- 50 Սիրտ տվեց Մհեն.— «Բան չըկա, այ՛ կին» ...

- Մի աշնանային ցուրտ իրիկունն է.
 Ծխոտ ու փլեկ հին գլխատունն է.
 Ածխակոթերը մլում են տխուր.
 Օջախի շուրջը նստոտած են լուռ.
 55 Ծեր սկեսար կողքին հարսն է կուչ եկած,
 Մհեն նստած է երկուսի դիմաց:
 Հազիվ են նկատվում նրանց դեմքերը.
 Տխուր են մարդ ու կին, տխուր է ծերը,
 Հոնքերի տակից փայլում էր թախիժ,
 60 Եվ ահաբեկված մի գաղտնի վախից,
 Բերանն անատամ, դողդոջուն ձայնով
 Այսպես բաց արավ՝ իրան պահելով.
 — Ո՞ր ես կամենում գնալ, իմ Մհե,
 Այնտեղ ի՞նչ կա, ի՞նչ, նպատակդ ի՞նչ է,
 65 Ինչո՞ւ ես թողնում քո հոր օջախը,
 Ալևոր հորդ, քո օղլուշաղը:
 Ես ծերացել եմ, առաջվանը չեմ,
 Որ ամեն ցավի ետևից թռչեմ.
 Արդեն հասել են մահվանս օրերը,
 70 Դուն էլ գնում ես, ո՞վ է մեր տերը:
 Կաց այստեղ, որդի, հորըդ ականջ դիր,
 Զեռքդ չեն բռնում, այստեղ աշխատիր:
 — Այստեղ ի՞նչ կա, հայր, որ ինչ աշխատեմ,
 Հենց թեկուզ, ասենք, մնամ, աշխատեմ,
 75 Ինչը կըպրծնի անօրեն թուրքից,—
 Մարդու հացն անգամ խլում են ձեռքից:
 — Ոչ ոք չի դիպչիլ քո արդար հացին,

- Տուր փարեն՝ պրծիր չարեն, ասացին
Մեր լուսահոգի խելոք պապերը:
- 80 Կատարիր, որդի, նրանց պատվերը.
Սոված չես մնալ, բախտավոր կըլնես,
Թուրքն էլ քաղցր աչքով միշտ կընայե քեզ:
— Աշխատանք չըկա, հայրիկ, աշխատանք,
Եղած չեղածն էլ որ թուրքերին տանք,
- 85 Իսկ մենք ինչ անենք, սոված կոտորվե՞նք.
Մինչև երբ պիտի այսպես շարշարվենք:
— Մեր ցավն է, որդի, մենք պիտի տանենք,
Դուն ո՞նց ես ուզում, ուրիշ ի՞նչ անենք.
Եթե ձեռքիցդ մի բան է գալիս,
- 90 Դե արա՛, ո՞ւմ ես էլ մտիկ տալիս,
Թե չէ, ինչո՞ւ ես կորչում հողեց հող,
Ո՞վ է քեզ համար այնտեղ կտրել փող:
— Չըգիտես, հայրիկ, այդ ինչ ես ասում,
Այն երկրում փողը թիով են դիզում.
- 95 Դուն չես հավատում Մկոյի խոսքին,
Որ այնտեղ խանով են չափում ոսկին:
— Խանով ոսկին քեզ համար չեն չափում,
Ցնորքներ են, որդի, քեզ շլացնում, խաբում.
Դարձիր այդ ճամփից, լսիր ծեր հորդ,
- 100 Պանդխտության մեջ կըսեացնես օրդ:
— Ես չեմ ուզում, հայր, օրեր սեացնել,
Այլ մեր սև օրին մի ճար հասցնել.
Ես պիտի գնամ, և երբ որ Աստծով
Կըվերադառնամ ջեբս լի ոսկով,
- 105 Կըզովես որդուդ, թե ինչպես ճարեց
Այդ հարստությունն, քեզ միսիթարեց:

- Դուն գիտես, որդի, գնա՛, Տեր ընդ քեզ,
 Բայց տէս, մտիցդ երբեք չըձգես
 Պապիդ օջախը, քո հայրենիքդ,
 110 Ծերունի հորդ, ջահել կնիկդ.
 Թե սրանց, Մհե, դուն կըմոռանաս,
 Իմացիր, թեկուզ թագավոր դառնաս,
 Օր չես քաշելու քո արած մեղքից:
 Բարի ճանապարհ. թող քեզ ուղեկից
 115 Լինի այն հրեշտակն, որ երբեմն տարավ
 Տովբիթի որդուն դեպի Մարաստան.
 Իսկ ես հայրական սրտով վիրավոր
 Քեզ համար աղոթք կանեմ ամեն օր —
 Էհ, գնա՛, որդի, գնաս-գաս բարով...
 120 Վերջացրեց խոսքը ծերունին զոռով...

III

- Տանջվում էր, տանջվում խղճալի Մեհրին.
 Խառնվում էին նրա վշտերին
 Եվ սնունդ էին տալիս անհամար
 Կասկածանքները տխուր ու համառ:
 125 Սարսափում էր նա, երբ ամեն վայրկյան
 Մտաբերում էր ժամըն անջատման.
 Մի օր էլ մնաց, մի օրը վերջին,
 Որ ճամփու դեն Մեհրին Մհեին:
 Եվ արտասվելով խեղճ կինը կարեց
 130 Մի սիրուն դայլուխ ու վրեն շարեց
 Գույնզգույն հուլունքներ վզի շարանից,
 Մարդուն հիշատակ տվեց իրանից:

- Դեհ, մնաք բարով, ծերունի հայրիկ,
 Նազելի Մեհրի, սիրուն հայրենիք,
 135 Սրտակից տղերք, ընկեր-հարևան,
 Մոտիկ բարեկամ, արյուն-ազգական...
 Ասաց սրտաբեկ երիտասարդը,
 Եվ, անիծելով իրան չար բախտը,
 Ճանապարհ ընկավ. այնինչ ջրատար
 140 Մեհրին ետևից նայում էր երկար:
 Մհեի հայրն էլ, զառամ ծերունին,
 Դողալով հենված յուր գավազանին,
 Բերանը բացած, ձեռքը ճակատին
 Նայում էր ապշած Մհեի ճամփին:
 145 Դեռ երևում էր սև կետի նման,
 Այն էլ չքացավ, և ամենայն բան
 Վերջացավ պրծավ. ծերուկն ու Մեհրին
 Ապշած ու քշված, կանգնած մնացին:
 Մհեին ճամփու դնելու համար
 150 Հավաքվածները, իբրև մխիթար,
 Մեհրուն ու ծերին հուսադրական
 Խոսքեր խոսացին, կամաց հեռացան:
 Բայց երկար, երկար, մի ձայն թույլ, չնչին,
 Այսպես խոսում էր նրանց ականջին.—

* * *

- 155 — Սիրելի Մեհրի, մնացիր բարով,
 Աչքերդ լցրած, տխուր երգերով

Զըհիշես էլ ինձ, մոռացիր, հոգիս,
 Զըկանգնես երկար, չընայես ճամփիս.
 Թե աչքդ մնա, կըխաբե նա քեզ,
 160 Թե հանկարծ շեմքում ոտնաձայն լսես,
 Հանգիստ, սիրելիս, գիշերվան ժամին
 Գիտե միշտ խաբել խաբուսիկ քամին:
 Գուցե թե գիշերն անքուն աչքերով
 Ուզես իմանալ վիճակս աստղերով,
 165 Եվ հանկարծ մինը ծոր տա ու թռչի,
 Մութ հորիզոնի սահմանում կորչի,
 Խռոված հոգով և հազար ու մին
 Մտածմունքներով մտնես անկողին,
 Մի տխուր երազ կըգա կազդե քեզ,
 170 Որ քո Մհերն էլ տեսնելու չես...

* * *

— Իսկ դուն, ո՛վ անբախտ և չարատանջ մարդ,
 Դո՛ւն, իմ ծերունի հայրիկ ալեզարդ,
 Երբ որ կըխնդրես արդեն չորացած
 Քո բազուկներդ երկինք տարածած
 175 Ու էլ չես գտնիլ ծերության նեցուկ,
 Որքան արտասուք կըթափես ծածուկ.
 Ո՛հ, ինչպես պիտի քո ճերմակ միրքի
 Վրայից հոսեն հորդ արտասուքի
 Աղի շիթերը, թրչեն վշտակոծ
 180 Մազոտ, մերկ կուրծքդ, և ինչպես սև օձ,
 Կըթունավորեն օրերդ ծերության
 Գաղտնի կասկածներդ Մհերդ մահվան:
 Քո որդու ձեռքի հողին անբաժան

Կըխփեա, հայրիկ, աչքերդ հավիտյան.
 185 Անմխիթարանք և որդուդ կարոտ.
 Բայց և քո տխուր գերեզմանի մոտ
 Ձի կանգնելու քո Մհեն երբեք...
 Դուք այնտեղ, այնտեղ իրար կըգրկեք...

V

— Վարդիթեր քույրիկ, գիշերս երազում
 190 Դռնիցն ականջիս մի ձայն է հասնում,
 Տնքում է երկա՛ր և ծանր հառաչում,
 Հանկարծ մի կամաց Մեհրի է կանչում:
 Դուրս եկա, տեսնեմ՝ Մհեն է կանգնած
 Մի սև ձի հեծած, թռավ ու գնաց.
 195 Ետնուց կանչեցի՝ Մհե՛, կաց, արի՛.
 Հենց այս կանչելումն աչքս բաց արի:
 Էլ ետ չընայեց, սև ձիուն հեծած,
 Սև շորեր հագած, սև ճամփով գնաց.
 Քամու նման էր այն սև ձին վազում.
 200 Ինչ է, Վարդիթեր, սև ձին երազում:
 — Մեհրի, Տեր Աստված բարին կատարի,
 Տիրամոր առաջ մի ջուխտ մոմ վառի:
 — Երեք օր առաջ Շողերի գարին
 Թեև մոտիկ էր ցույց տալիս բարին,
 205 Բայց չար հարամին (նա այսպես ասաց)
 Ճամփա չէ տալիս առաջը կտրած:
 — Մեհրի, Տեր Աստված բարին հառաջի,
 Դրավ խոստացի՛ր սրբի ու խաչի:
 — Իսկ այս առավոտ մի ագռավ եկավ

210 Երդիկին վեր եկավ, սիրտս դող ընկավ,
Երբ բերան բացեց, գլուխն ուտե իրան,
Բոթաձայն կռավեց ճիշտ երեք բերան:
— Մեհրի, Տեր Աստված բարին կատարի,
Տիրամոր առաջ մի ջուխտ մոմ վառի:

VI

215 Ճամփա է տանում դեպի Հայաստան.
Այն ճամփու վրա կա մի գերեզման,
Որ միշտ հայացքով լուռ, ողորմելի,
Անցվորից խնդրում է մի ողորմի:
Չունի այն քարը չարաշուք դրած
220 Ոչ տապանագիր, ոչ անուն գրած,
Որ մարդ իմանա, թե այս վայրենի,
Ամայի վայրում ո՞վ պիտի լինի
Հանգստանալիս անտաշ քարի տակ:
Արդյոք խստակյաց մի սուրբ նահատակ,
225 Փախած աղմուկից մեղքոտ աշխարհի,
Եկավ և այստեղ, այս ճանապարհի
Վերա հաստատեց իրան օթեան,
Իբրև Աստծուց կարգած պահապան.
Թե չար մարդիկը, դեռ կիսաճամփի,
230 Կտրեցին թելը ճամփորդի կյանքի.
Գուցե մարդկանցից քշված, հալածված
Ավազակը վեա յուր գլուխը ցած
Դրեց այստեղ, և այս ճամփու տակին
Ավանդեց իրան մեղավոր հոգին...

- 235 Մի օր մի քանի հայ անցվորական
 Քրտնքամխած այն ճամփովն եկան,
 Կանգ առան այնտեղ ու շունչ քաշեցին,
 Փռչոտած դեմքից փռշին սրբեցին:
 Դեպ այն շիրիմը նրանցից մեկը
- 240 Երկշոտությունով մեկնեց յուր ձեռքը
 Եվ այսպես հորդոր կարդաց մյուսներին.
 — Եղբայրք, ողորմի տվեք Մհին.
 Սրանից առաջ մի քանի տարի
 Եկանք տեսանք, որ այս ճանապարհի
- 245 Վերա հավաքված գիշակեր թռչուն,
 Գիշատող գազան, մի լեշ են ուտում,
 Քշեցինք նրանց,— տեսնենք մի դիակ
 Ինչպես սոսկալի, ինչպես այլանդակ
 Շատ տգեղ էին և զարհուրելի
- 250 Սիպտակ շարքերը բաց ատամների.
 Դատարկ աչքերի փոսից էլ, կարծես,
 Տխուր հայացքով նայում էր նա մեզ:
 Դեմքին ու լեշին երկար նայեցինք,
 Վերջը շորերից միայն ճանաչեցինք,
- 255 Եվ պատառոտած նրա դիակը
 Քարշ տվինք հասցրինք այն ծառի տակը:
 Թաղեցինք այնտեղ և փախանք թաքուն:
 — «Աստված ողորմի Մհեի հոգուն».
 Մի բերան ամենքն ասացին սրտով
- 260 Եվ ահակալած հեռացան փութով:

VIII

Գնում է ճամփան մտնում մի ավան,
 Տխուր, կիսավեր հայի բնակարան,
 Եվ այդ ավանի նույնիսկ առաջին
 Տան շեմքում կանգնած դեռահաս մի կին,
 265 Երեսը ծածկած բարակ քուշուշկով,
 Առաջին ճամփին նայում է ուշքով.
 Այդ ճամփով մի օր նրա սիրելին
 Գնաց հեռու տեղ, չըդարձավ կըրկին:

IX

Տարիներ անցան, և աչքը ճամփին
 270 Մնաց նայելիս նորահարս Մեհրին.
 Ձեռքերը ծոցին, աչքերը լցված
 Նայում էր, խոսում նա տարակուսած.
 — Ա՛խ, մի ծիտ դառնամ, թռչեմ ու գնամ,
 Գտնեմ Մհեհիս, տեսնեմ մի անգամ.
 275 Բայց ո՞վ կըտա ինձ թռչելու թևեր...
 Երնեկ իմանամ, երնեկ մինն ասեր,
 Թե այս րոպեին նա ինչ է անում:
 Գո՞րծ ունի արդյոք, հաջո՞ղ է գնում,
 Արդյոք մի անգամ ինձ միտն է բերում,
 280 Գիտե՞, թե օրերն ինչպես եմ համրում.
 Ով գիտե, գուցե այնտեղ մի սիրուն
 Խանում կին սիրեց, մոռացավ Մեհրուն,
 Կամ, գուցե, հիվանդ տնքում է հիմա,
 Չորս կողմը նայում՝ յուր Մեհրին չըկա.

- 285 Թե չար թշնամին, ձեռքը չորանա,
 Սուրը բարձրացրեց Մհերիս վերա.
 Զըլինի թե վաղուց, Մեհրի ու աշխարհք
 Մոռացած, թողած, նա սև հողի տակ...
 Ախ, ինչո՞ւ է, ինչո՞ւ այսքան տանջանքը,
 290 Միթե սա՞ է, Տեր, Քո տված կյանքը.
 Միթե ա՞յս էր ինձ համար պատրաստած,
 Բնչ արի քո դեմ, անարդար Աստված:

X

- Գնաց ու գնաց, չըդարձավ կրկին.
 Բայց, ահա, մի օր նկատեց Մեհրին,
 295 Որ հեռվից մի բան սեին է տալիս.
 «Ղարիբությունից ոքմին է գալիս»,
 Մտքումն ասաց Մեհրին և ծովծով
 Աչքերի արցունքը սրբեց գոգնոցով:
 Սիրտը սկսեց արագ բաբախել,
 300 Վաղուց էր, խեղճ կինն այդպես չէր եղել:
 «Օ՛, տառապածի ողորմած Աստված»,
 Մրմնջաց Մեհրին աչքերը լցված,
 Ուրախությունից արցունքը հետին
 Ցավերը պիտի ողջ թափեր գետին:
 305 Արդեն եկավորըն եկավ մոտեցավ,
 Քանի մոտեցավ այնքան շատացավ.
 Եվ ահա, մի խուճբ թուրք ավազակներ,
 Գյուղը քանդեցին, արին տակն ու վեր.
 Հեղապատառ տուն ընկած Մեհրուն
 310 Տանից հանեցին, նստեցրին ձիուն.

Նրա ալևոր սկեսարն ընկավ
Թուրքերի սրից և իսկույն հանգավ.
Ծերի անեծքի հետ ի միասին
Տարան թուրքերըն յուր խոնարհ հարսին:

XI

- 315 Ճամփա է տանում դեպի Հայաստան,
Այն ճամփու վրա կա մի գերեզման,
Գերեզմանի մոտ մի ծառ է կանգնած.
Այն հովանու տակ ահա մի հոգնած
Ձիավոր իջավ, և նորա թարքին,
320 Իրան փաթաթված, նստած էր մի կին.
Եվ տղամարդը զենքերում կորած,
Կանաչ խոտերում երբ ձիուն թողաց,
Դարձավ դեպի այն վաստակած կինը,
Ցույց տալով մատով մոտիկ շիրիմը.
325 — Մեհրի, ճանաչիր իգիթ Օսմանին.
Նայիր առաջիդ այդ գերեզմանին.
Այդտեղ թաղած է, մի քանի տարի
Առաջ, իմ ձեռքով մեռած գյավուրի
Հոտած մարմինը. երբ որ նրան ես
330 Թալանում էի, հայհոյում էր մեզ:
Շատ համարձակ էր այն լիրբ գյավուրը,
Բայց երբ Օսմանի կտրուկ կեռ թուրը
Նրա գլուխը ուսերից պոկեց,
Էլ բան չըխոսեց և խելոք պառկեց:
335 Գրպանում, ծոցում ոչինչ չըգտա,
Աղքատի մինն էր, միայն այս առա.

- Ասաց գրպանից հանեց ղայլուխը,
Մեհրու արյունը տվեց գլուխը.
— Ես պիտի քնեմ, Մեհրի, դու մնա,
340 Լավ նայիր, որ ձին հեռու չըգնա.
Մինչև հովն ընկնի, այնպես վեր կենանք,
Աստըծուն կանչենք, մեր ճամփեն գնանք:

XII

- Մեհրին քարացած, որպես շանթահար
Այն գերեզմանին նայում էր երկար
345 Ուշքը վերացած, ոչինչ չէր տեսնում.
Ուրիշ երկրում էր ականջին հասնում
Անլուռ աղմուկը մոտիկ առվակի,
Արձագանքն իրանց պատող ծմակի.
Այնինչ աչքերը փայփայում էին
350 Զվարթ երեսով առողջ Մհերին:
Նայում էր Մեհրին, նայում էր միայն,
Եվ ահա բարակ, ողորմուկ մի ձայն
Հասավ ականջին այն գերեզմանից.—
«Առ իմ արյունը, Մեհրի, Օսմանից»:
355 Սարսափեց, դողաց ու միանգամից,
Ինչպես որ հանկարծ զարթնում են քնից,
Սթափվեց Մեհրին, նայեց դեռ ու դեն,
Ինչպես նայում է վախեցած երեն,
Եվ մի միտք նրա դեմքըն այլայլեց.—
360 Խոշոր աչքերում վրեժը փայլեց,
Վայրենի ձևով, զգույշ ու կամաց
Մի քանի քայլով թուրքին մոտ գնաց,

- Ձեռքերը փռած, քնած էր թուրքը,
Ծանր ու երկար շնչում էր կուրծքը.
- 365 Կամաց խանչալը պատենից քաշեց,
Օսմանը հանկարծ բազուկը շարժեց,
Թեթև թռիչքով ետ թռավ Մեհրին,
Խանչալը պահեց գոգնոցի տակին
Եվ անշարժ մնաց, մինչև որ դարձյալ
- 370 Օսմանը սկսեց հանգիստ խուրմփալ:
Փայլեց պողպատը վառ արևի տակ.
Եվ Մեհրին, ինչպես հոգեհոսն հրեշտակ,
Խանչալը ձեռքին մնաց խոր քնած
Իգիթի գլխին մի բուպե կանգնած.
- 375 Դարձյալ դես ու դեն խենթի պես նայեց,
Զգույշ կորացավ, շունչն իրան պահեց,
Խանչալի ծայրը դնելով կրծքին
Յուր բոլոր ուժով հարեց դաստակին:
Օսմանը գոռաց, վեր թռավ տեղից,
- 380 Մեհրին սարսափած փախս առավ վախից.
Վագրի թռիչքով ցատկեց Օսմանը,
Հասավ ու բռնեց թիկունքի ծամը.
Ետ դարձավ Մեհրին ահից կատաղած,
Դարձյալ թուրքի դեմ խանչալը շողաց,
- 385 Մռնաց ուժգին. մազերը թողած,
Կրակոտ աչքերն արյուն կոխած,
Կիսաշունչ թուրքը թուրը պատեց.
Ծղրտաց Մեհրին, աչքերը մթնեց.
Վայր իջավ թուրը, նրա հետ Մեհրին
- 390 Մի թույլ ճիչ հանեց, խանչալը ձեռին,
Կուրծքը պատառած, արյունաթաթավ,

Մհեի շիրմի վերա վայր ընկավ.
Վայր ընկավ նաև Օսմանը,
Եվ երեք դարձավ մի գերեզմանը:
395 Դեռ իրար կողքի հանգչում են այնտեղ
Չար սպանողն ու սպանվողն անմեղ.
Եվ ամեն տարի գարունը գալով
Հավասար պճնում է նրանց դալարով: